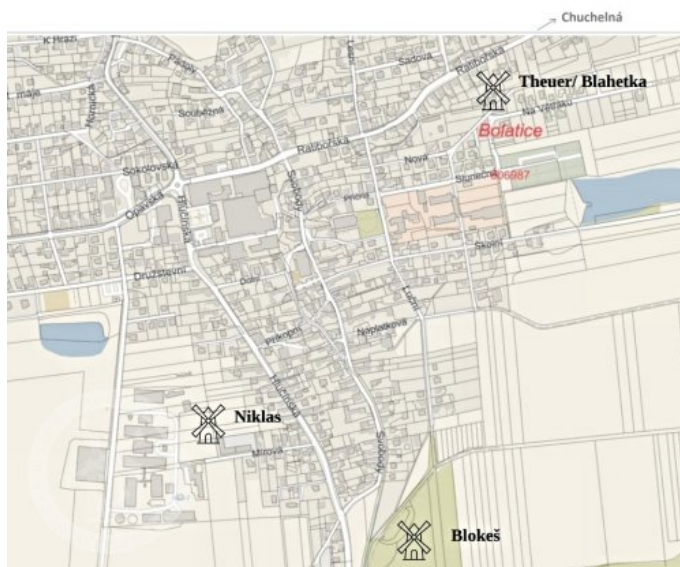

Bolatice | Detail mlýna

Identifikační údaje

Adresa	Bolatice Na větráku 747 23
Okres	Opava
Katalogové číslo	B 35
Katastrální území	Bolatice
GPS	49° 57' 18.4" 18° 5' 21.3"
Mapová značka	Německý / Zaniklý objekt, památník
Poloha vůči obci	650 m SV od zámku
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Zaniklý
Rok stavby	asi 1870
Rok zániku	1931 - rozebrán

Stručný popis

Větrný mlýn beraní těsně u obce, sv., vpravo od silnice do Chuchelné. Založen roku 1890. Maj. : 1890 Jakub Blokeš, 1928 Jana Blokešová.

Spec. mapa Opava 6-XVIII, 4060, 1924.- Stoklas, ČVSMO 1926, 125.- Špička, VČZM 1932, 317; Větrné mlýny na Opavsku, ČSAV SŮ I 321.- Burian, ČE 314.

Historie

Historie obecně

Větrné mlýny - zaniklé technické památky na Hlučínsku

Autor práce: Bc. Adéla Zajícová, 2023, MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA, FILOZOFICKÁ FAKULTA, KATEDRA DÉJIN UMĚNÍ A KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

V pořadí druhý větrný mlýn v Bolaticích vybudovali Theuerovi, i když k tomu došlo za politování hodných okolností po smrti mlynáře Františka Niklase, kdy se rozběhly dlouholeté úřední tahanice v souvislosti s vyřízením nebožtíkovy pozůstalosti. Někdy po jeho skonu Teuerům totiž vypršela nájemní lhůta, a protože situaci nebylo možné vyřešit dohodou, 155 skončila celá záležitost u soudu, ačkoliv soudní spor byl vyřešen až v roce 1875, máme zprávu o vzniku nového větrného mlýna již z roku 1869. Jeho vznik inicioval bývalý nájemník Niklasova mlýna, tedy František Teuer, který 11. června 1869 koupil od Jakuba Kupky pozemek za 150 tolarů a 16. června 1869 od Ignáce Slivky pozemek v hodnotě 100 tolarů, na nich pak vybudoval větrný mlýn a obytné stavení. Mlýn se nacházel na pozdější ulici Ratibořská na poli v místě zvaném „Na Větráku“, k němu náležící pozemky se táhly až k cestě do Henneberků. Také tento mlýn zprvu majitelům velmi vynášel. V případě tohoto mlýna známe i mlynářského pomocníka jménem Josef Lichovník, doloženého 19. června 1870.¹⁵⁶

S procesem modernizace nejsou spojena jen pozitiva, jak dokládá jeden z mnoha příkladů, který se stal rodině větrného mlynáře Františka Theuera 12. listopadu 1872, když se plynem unikajícím z kamen udusila mlynářova čtyřicetiletá manželka Magdalena a tři synové Valentin, Ignác a Emil.¹⁵⁷ Dále zde nebudou uváděny další události spojené s rodinou Theuerů, protože by se s velkou pravděpodobností jednalo o shodu jmen. V dané lokalitě žije několik větví nositelů tohoto příjmení, jak uváděl stejnojmenný pamětník.

V rámci majetkové evidence datované k 15. listopadu 1882 se dozvídáme, že domkář a větrný mlynář František Teuer je stále ještě vlastníkem a vykonavatelem mlynářského řemesla. K jeho osobě jsou evidovány dva domy, zde označené jako ležící u cesty do Henneberků a k nim příslušná pole.¹⁵⁸

Františkem mlynářská tradice v rodině nekončí, v souvislosti s padlými během první světové války se dozvídáme o Konrádu Theuerovi, který se narodil 18. února 1886 a byl jak větrným mlynářem, tak zedníkem, mj. tady můžeme sledovat fakt, že větrné mlynářství již není tolik výnosné a jeho provozovatelé se museli uchýlit k jiným profesím. O Konrádovi víme také, že byl poddůstojníkem páté setniny druhého záložního praporu 59. pěšího pluku a padl 26. června 1915 při pronásledovacích bojích na Dněstru (podle pomníku padlých 5. června 1915 na francouzské frontě).¹⁵⁹

¹⁵⁵ Podle všeho měli dědicové zájem ve větrném mlynářství pokračovat, když se po Františkovi mlelo ještě „U Kašpara“.

¹⁵⁶ ŠTĚPÁN, Václav. Bolatice od pravěku k současnosti. [online], s. 303.

¹⁵⁷ ŠTĚPÁN, Václav. Bolatice od pravěku k současnosti, s. 159.

¹⁵⁸ ŠTĚPÁN, Václav. Bolatice od pravěku k současnosti. [online], s. 328.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 394.66

Následuje šest let dlouhá mezera, kdy nevíme o žádném pokračovateli na mlýně až do sčítání lidu v roce 1921, a dokud se neobjeví prameny, které by toto mezidobí osvětlily, je možné, že do vlastnictví Pia Blahetky se mlýn dostal záhy po válce, když jeho mlynář padl na frontě. Určitě ale víme, že v roce 1921 je již majitelem a mlýn má nově č. 284, které na něj bylo přeneseno z kostela, hovoří se však už o bývalém větrném mlýně u silnice do Chuchelné, kde žil poslední mlynář, zmíněný Pius, tou dobou zedník u stavitele Jurečky v Doubravě, spolu se schovankou Otýlíí Blahetkovou, která pracovala jako dělnice v tabákové továrně v Chuchelné. Mlýn pak byl zbořen v roce 1931.¹⁶⁰ Pius Blahetka tak mohl být majitelem nanejvýše 16 let. Podle výskytu mlynářů v adresářích musel provoz na tomto mlýně být ukončen někdy mezi lety 1925–1928.¹⁶¹ Původně Theuerův a později Blahetkův mlýn je na Hlučínsku jediným, který se podařilo spojit aspoň se zlomkem fyzicky existujících pozůstatků, jedná se o torzálně dochovanou trojici mlýnských kamenů, která se v současné době nalézá na soukromém pozemku v těsné blízkosti místa, kde stál větrný mlýn, tj. na rozhraní dvou mladších ulic Nová a Na Větráku.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 521.; Srovnání s kronikou výše.

¹⁶¹ CHYTIL, Alois. Chytilův úplný adresář Moravy a Slezska II., s. 226.; MADEJ, Josef. Adresář politického okresu Hlučín: pro potřebu průmyslových, obchodních, živnostenských, zemědělských podniků a k informaci všech vrstev obyvatelstva = Adreßbuch für den politischen Bezirks Hlučín: für Industrie, Handel, Gewerbe und landwirtschaft, sowie zur allgemeinen Information dienend. Moravská Ostrava: Publicitas, 1928.; LINZMAJEROVÁ, Marta. Katalog mlynářů a pekařů v politickém okrese Hlučín k letům 1927–1928. Hlučínsko. Vlastivědný časopis Muzea Hlučínska. Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2011, roč. 1, č. 1, s. 11.67

Obr. 23 Mlýnské kameny s největší pravděpodobností pocházející z Blahetkova větrného mlýna, v současné době se jejich pozůstatek nachází na soukromém pozemku a slouží jako zahradní dekorace, dnes již místo neleží při ulici Ratibořská, ale na rozhraní dvou mladších ulic, tj. Nová a Na Větráku. Pro představu o velikosti kamenů je umístěna desetikoruna. Foto: A. Zajícová (2022).

Architektura

Stav nemovitosti

Neexistuje

Typ

Německý

Dominantní stavební konstrukce

Dřevěná

Historické prvky

Parametry

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a prameny

Zajímavosti

Ostatní

Fotogalerie

Základní obrázky

